

Skrivelse från Sebastian Jaktling (S), Häv det kommunala konstgrässtoppet.

Förslag till beslut

Kultur och fritidsnämnden beslutar

att godkänna förvaltningens tjänsteskrivelse som svar till skrivelsen från Sebastian Jaktling (S).

Sammanfattning

Sebastian Jaktling (S) har inkommit med en skrivelse i syfte att uppdra åt kultur- och fritidsförvaltningen att ta fram en skrivelse till kommunfullmäktige om att häva det kommunala konstgrässtoppet samt i samband med detta stipulera Lunds kommuns ambition om att vara en testbädd för nya sorters granulat. Sebastian Jaktling (S) önskar även ett tydligt mål om när konstgräsplanerna ska vara granulatfria samt att åtgärderna ska förankras med Fotbollsalliansen i Lunds kommun.

I handlingsplanen för konstgräs och granulat i Lunds kommun framgår att kultur- och fritidsförvaltningen följer utvecklingen av nya material för anläggning av fotbollsplaner. Förvaltningen delar Sebastian Jaktlings (S) ambition om att Lund ska testa nya material och ha en tydlig målsättning för att minska på granulat gjord av plast/gummi, men ser att det är utmanande att genomföra i praktiken om inte ekonomiska förutsättningar ges och funktionella ersättningsmaterial finns tillgängliga.

Underlag för beslutet

- Kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse 2021-05-20 (denna skrivelse)
- Lunds Kemikalieplan, antagen av KF 2018-09-27
- Handlingsplan för konstgräsplaner och granulat i Lunds kommun, antagen av kultur- och fritidsnämnden 2021-04-28
- Sebastian Jaktlings (S) skrivelse, Häv det kommunala konstgrässtoppet daterad 2021-02-24

2021-05-20

Diarienummer

KU 2021/0075

- Handlingsplan för utfasning av konstgräsplaner med granulat, anläggningar med platsgjutet granulat och konstgräs utan granulat i Malmö stads verksamheter 2019, [file:///C:/Users/003610/Downloads/Handlingsplan%20f%C3%B6r%20utfasning%20av%20konstgr%C3%A4splaner%20m.m.%20\(4\).pdf](file:///C:/Users/003610/Downloads/Handlingsplan%20f%C3%B6r%20utfasning%20av%20konstgr%C3%A4splaner%20m.m.%20(4).pdf)

Ärendet

Sebastian Jaktling (S) har inkommit med en skrivelse i syfte att uppdra åt kultur- och fritidsförvaltningen att ta fram en skrivelse till kommunfullmäktige om att häva det kommunala konstgrässtoppet för att skapa långsiktiga förutsättningar för fotbollen att växa och för att stärka barn och ungas möjlighet att utöva sin idrott året om.

I skrivelsen föreslås även att Lunds kommun i samband med detta till kommunfullmäktige stimulerar Lunds kommuns ambition om att vara en testbädd för nya sorters granulat och ett tydligt mål om när konstgräsplanerna ska vara granulatfria. Samtliga förslag ska enligt skrivelsen förankras med Fotbollsalliansen i Lunds kommun.

LundaKem och det kommunala konstgrässtoppet

Lunds kommun har tagit fram en kemikalieplan för kommunens verksamheter, LundaKem, med fokus på barns och ungas hälsa och miljö. Planen är ett stöd för att nå målen i kommunens program för ekologiskt hållbar utveckling 2014-2020, LundaEko II, samt bidra till kommunens långsiktiga arbete för en giftfri miljö. LundaKem är antagen av kommunfullmäktige den 27 september 2018. I handlingsplanen har fyra områden identifierats som bedöms ha störst negativ påverkan på barn och ungas miljö och hälsa. Ett av dessa är Bygg, underhåll och anläggning och inom detta är fotbollsplaner ett av de prioriterade områdena. Med kultur- och fritidsförvaltningen som huvudansvarig framgår delåtgärden att "Tillsvidare inte anlägga några nya konstgräsplaner och minska inköp av granulat genom ökad återanvändning av redan befintlig sådan. Om möjligt ska alternativa material såsom kokosflis eller liknande användas vid återfyllnad av konstgräsplaner".

Sedan LundaKem beslutades i kommunfullmäktige har kultur- och fritidsnämnden beslutat om att gå vidare med två beställningar av infillfria konstgräsplaner, en på Fågelvallen (enligt beslut i kultur- och fritidsnämnden 2021-03-07) samt en på Svaleboskolans naturgräsplan i Veberöd (enligt beslut i kultur- och fritidsnämnden 2021-04-28). Kultur- och fritidsnämnden motiverar beställningarna med att det behövs fler vinterspelbara fotbollsplaner i Lunds kommun och att ett infillfritt system är ett bättre alternativ ur miljösynpunkt än fotbollsplaner med gummigranulat. En

2021-05-20

Diarienummer

KU 2021/0075

konstgräsmatta utan infill fylls med sand och inte med granulat av plast/gummi, vilket minskar mängden mikroplast som kan spridas från fotbollsplanen avsevärt. Dock är mattan fortfarande av fossilt ursprung och grässtråna, som består av en ökad mängd plastfibrer för att ersätta funktionen av elastiskt infill, utgör fortfarande en källa till mikroplastspridning då dessa nöts och lossnar vid användning och drift. Om dessa planer godkänns återstår att se efter beslut i kommunfullmäktiga.

Miljöbalken

Som anläggningsägare och verksamhetsutövare bär kultur- och fritidsförvaltningen enligt miljöbalken ansvaret att utföra de skyddsåtgärder, iakttä de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön (2 kap. 3 § miljöbalken) samt att använda bästa möjliga teknik (2 kap. 3 § miljöbalken). I miljöbalken framgår även att verksamhetsutövaren är skyldig att undvika att använda sådana kemiska produkter som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön, om de kan ersättas med sådana produkter som kan antas vara mindre farliga (2 kap. 4 § miljöbalken).

Alternativa material och testbädd

Det finns flera kommuner som testar olika typer av biologisk nedbrytbart granulat, men studier och erfarenheter visar att även dessa inte är hållbara alternativ i full utsträckning. En del material bryts ned för fort, andra bryts inte ned alls och flera av materialen håller inte måtten spelegenskapsmässigt. Det är också mycket svårt att få någon längre garantitid på otestade material vilket gör att det blir ekonomisk osäkert att våga sig på något nytt. Utmaningen med så kallat nedbrytbara infillmaterial är att de inte ska brytas ned på planen, samtidigt som det ska brytas ned så fort de kommer utanför. Som aktiv medlem i Naturvårdsverkets Beställargrupp för konstgräs uppdateras kultur- och fritidsförvaltningen fortlöpande om den senaste forskningen och de senaste alternativa materialen kopplat fotbollsplaner. I Solna finns en testbädd finansierad av bl.a. Naturvårdsverket där Stockholms idrottsförbund testar biobaserade infill-material, både som naturliga blandningar och som biobaserade plaster. Just nu pågår test på bland annat kork, oliver och lignin och biokomposit från grot. Andra kommuner testar kokos och ytterligare andra granulat av sockerrör eller kalk. Kultur- och fritidsförvaltningen följer samtliga projekt men har mot bakgrunden av tveksamma resultat, både kopplat till spelegenskaper, miljö och ekonomi, valt att avvakta med att anlägga en egen yta i Lund.

2021-05-20

Diarienummer

KU 2021/0075

Kultur- och fritidsförvaltningen delar Sebastians Jaktlings (S) ambitioner om att Lund kan fungera som en testbädd för nya material, men att det då behövs ekonomiska medel som går i linje med dessa ambitioner

Åtgärder för att minska spridning av granulat

I Sebastians Jaktlings (S) skrivelse framgår att Lunds nuvarande konstgräsplaner behöver uppdateras på ett sådant sätt att svinnet av granulat minskar. Sebastian lyfter brunnsfilter och sarger. Dessa åtgärder med flera har kultur- och fritidsförvaltningen redan vidtagit. I handlingsplanen för konstgräs och granulat i Lunds kommun (den senaste versionen antagen 2021-04-28) framgår vilka åtgärder som förvaltningen har och planerar att vidta. Utmaningen som kvarstår och som kultur- och fritidsförvaltningen saknar full rådighet över, är att en av de största källorna till spridning av mikroplast från konstgräsplanerna är via spelare. Att arbeta med fotbollsföreningar och vårdnadshavare är mycket resurskrävande men en förutsättning för att vi ska minska den negativa miljöpåverkan från Lunds konstgräsplaner. För planerade insatser kopplat till detta – se handlingsplan för konstgräs och granulat.

Mål om granulatfria konstgräsplaner

Sebastians Jaktlings (S) hänvisar i sin skrivelse till Malmö stads handlingsplan för utfasning av konstgräsplaner med granulat och föreslår att kultur- och fritidsförvaltningen bör sätta upp ett tydligt mål för när konstgräsplanerna ska vara granulatfria i Lund. I Malmös handlingsplan framgår att "Första delmålet fram till år 2025 är att minska användningen samt begränsa utsläppen från befintliga anläggningar. Där efter är ambitionen att om möjligt helt sluta använda granulat av plast samt konstgräs till år 2030. Utfasningen förutsätter att ersättningsmaterial finns tillgängliga, att de uppfyller krav på funktion och att kostnaden är budgeterad".

Lunds kommun samverkar med Malmö stad både då det kommer till utbyte av erfarenheter kring frågor som drift och behovsanpassade planer men också gällande en gemensam ambition om att en hållbar omställning för fotbollen både är möjlig och nödvändig. Lunds kommun har med hänvisning till gällande miljömål och styrdokument och genom ett förtydligande i kultur- och fritidsförvaltningens handlingsplan för konstgräs och granulat, en delad ambition om att granulat av plast bör fasas ut. Men likt Malmös formulering, är måluppfyllelsen beroende av flera förutsättningar. Ett mål om utfasning välkomnas om det tas i samband med att ekonomiska förutsättningar samt funktionella ersättningsmaterial finns tillgängliga.

2021-05-20

Diarienummer

KU 2021/0075

Förankring med Falk

Kultur- och fritidsförvaltningen har ett pågående dialog med Falk, Fotbollsalliansen Lund kommun. Falk är och kommer fortsatt att vara en viktig del i samarbetet kring fotbollens utveckling i Lunds kommun och en viktig part i arbetet med att minska spridningen av mikroplast från kommunens konstgräsplaner.

Kultur- och fritidsförvaltningens samarbete med miljöförvaltningen

Kultur- och fritidsförvaltningen har ett väl fungerande samarbete med miljöförvaltningen i Lund. Förutom att miljöförvaltningen utför årlig tillsyn av kommunens konstgräsplaner, deltar de i arbetet med handlingsplanen för konstgräs och granulat samt är en del av Lunds kommuns representation i Beställargruppen för konstgräs. Miljöförvaltningen samordnar även arbetet med Lunds kemikalieplan där kultur- och fritidsförvaltningen har och kommer fortsatt att finnas med när nya åtgärder tas fram.

I miljöförvaltningens senaste inspektionsrapport framgår avvikelser kopplat till ej vidtagna åtgärder. Åtgärder fastställda i handlingsplanen för konstgräs och granulat, och åtgärder som krävs för att förvaltningen ska uppfylla lagkrav och minimera verksamhetens negativa miljöpåverkan. Att åtgärder ej vidtagits trots återkommande avvikelser från miljöförvaltningen skulle kunna härledas till idrottsservice knappa personalresurser. Frågan är om det är en framkomlig väg att bygga fler konstgräsplaner utan att ytterligare personalresurser tillsätts för att säkerhetsställa en säker och hållbar drift.

Barnets bästa

Ärendet handlar om att häva det kommunala konstgrässtoppet, beslutat som en åtgärd i Lundakem av kommunfullmäktige 2018-09-27. Lunds kemikalieplan har fokus på barn och unga då de är särskilt känsliga för kemikalier. Åtgärderna är beslutade för att minska Lunds konstgräsplaners negativa miljöpåverkan och är utvalda just för dess betydande miljöpåverkan och med barns bästa i åtanke. Lunds kommun har också genom LundaEko II, Lunds miljöprogram som åtgärderna i Lundskem syftar till att uppnå, beslutat att det inte får förekomma miljö- och hälsofarliga ämnen i Lunds verksamheter som rör barn och unga.

Ekonomiska konsekvenser

För framtida alternativ till nuvarande konstgräs och som funktionellt ersättningsmaterial utifrån bland annat spelegenskaper krävs ekonomiska förutsättningar. En utökad kunskap bland personal och

2021-05-20

Diarienummer

KU 2021/0075

personella resurser för att klara miljökraven är också en förutsättning.

Mårten Hafström
kultur- och fritidsdirektör

Jari Kajanne
idrotts- och fritidschef

Beslutet skickas till

Sebastian Jaktling (S)
Akten